

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU
50-224 Wrocław, Plac Strzelecki 25
E-mail: wroclaw@uokik.gov.pl
Tel. 071 323 63 80, Fax 071 323 63 98

RWR 61-16/14/ZK

Wrocław, 30 grudnia 2014 r.

POSTANOWIENIE Nr 224/2014

I. Na podstawie art. 49 ust. 1 i art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

wszczyzna się z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie podejrzenia stosowania przez Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie „WARTA” S.A. w Warszawie, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez zastrzeganie we wzorcach umów ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi dotyczących produktów:

- a) Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Aspecta Profit”;
- b) Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Mega Bonus”;
- c) Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Mega Ubezpieczenie”;
- d) Posagowe Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Mega Posag”;
- e) Indywidualne Ubezpieczenie Inwestycyjne „ZŁOTA STRATEGIA”;
- f) Ubezpieczenie z Funduszem Kapitałowym „MULTIASPEKT.Invest”;
- g) Indywidualna Kontynuacja na warunkach – Grupowego Ubezpieczenia na Życie Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym GUF03;
- h) Indywidualna Kontynuacja Grupowego Ubezpieczenia na Życie Związanego z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym IKG51;
- i) Indywidualna Kontynuacja Grupowego Ubezpieczenia na Życie EKSTRAKONTYNUACJA PLUS;
- j) Indywidualna Kontynuacja Grupowego Ubezpieczenia na Życie EKSTRAKONTYNUACJA;
- k) PROFIT PLAN Ubezpieczenie Inwestycyjne;
- l) Grupowe Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym GUF03;
- m) Grupowe Ubezpieczenie na Życie „WARTA EKSTRABIZNES PLUS”;
- n) Grupowe Ubezpieczenie na Życie „WARTA EKSTRABIZNES”;

- o) Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Panorama Funduszy;
- p) Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Panorama Funduszy PLUS;
- q) Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym WiborProfit 2L;
- r) Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym WiborProfit 3L;

opłat z tytułu rozwiązania umowy ubezpieczenia (w przypadku indywidualnych umów ubezpieczenia) albo odpowiednio opłat z tytułu rezygnacji z ubezpieczenia (w przypadku ubezpieczeń grupowych), które pobierane są ze zgromadzonych przez konsumentów środków, pochodzących z wpłat składek, co może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, o jakim mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003r, Nr 153, poz. 1503 ze zm.).

II. Na podstawie art. 49 ust. 1 i art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz.331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

wszczyła się z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie podejrzenia stosowania przez Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie „WARTA” S.A. w Warszawie, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez stosowanie we wzorcach umów ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi dotyczących produktów:

- a) Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Tandem”;
- b) Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym STER NA PRZYSZŁOŚĆ;

mechanizmu opartego na ustalaniu wartości wykupu polisy w oparciu o tzw. wskaźnik wykupu, w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia przez konsumenta, prowadzącego do pomniejszenia środków pochodzących z wpłat składek, co może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, o jakim mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003r, Nr 153, poz. 1503 ze zm.).

III. Na podstawie art. 123 kpa w zw. z art. 83 i art. 73 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz.331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

zalicza się w poczet dowodów następujące materiały zgromadzone w postępowaniu wyjaśniającym o sygn. akt RWR 403-18/14/ZK: pismo Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „Warta” S.A. w Warszawie z dnia 11 czerwca 2014 r. wraz z załącznikami, pismo Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „Warta” S.A. w Warszawie z dnia 6 sierpnia 2014 r. wraz z załącznikami nr 4,5,6,7.

UZASADNIENIE

Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie „WARTA” S.A. w Warszawie [zwana dalej również „Wartą” lub „Spółką”] jest przedsiębiorcą wykonującym działalność w następujących grupach i rodzajach ubezpieczeń:

1. ubezpieczenia na życie,
2. ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci,
3. ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
4. ubezpieczenia rentowe,
5. ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4.

„WARTA” jest następcą prawnym HDI – Gerling Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. w Warszawie,. Połączenie powyższych Spółek dokonane zostało w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h.

Uzasadnienie dotyczące punktu I i II osnowy postanowienia.

W latach 2013 – 2104 Spółka oferowała konsumentom zawieranie umów o wymienione w punktach I i II sentencji postanowienia produkty z zakresu indywidualnych oraz grupowych umów ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Umowy o powyższe produkty są umowami adhezyjnymi, zawieranymi na podstawie wzorców umów stosowanych przez Spółkę w obrocie konsumenckim.

W umowach tych uregulowane jest m.in. prawo konsumenta do jej rozwiązania, czy też wypowiedzenia, co wiąże się z dokonaniem wykupu środków pochodzących ze składek ubezpieczeniowych uiszczonych w wykonaniu umowy i alokowanych w ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy. Rozwiązanie takie przewidziane jest zarówno w przypadku umów zawartych na czas określony, jak i na czas nieokreślony. Dokonanie wykupu wpłaconych środków, wiąże się zazwyczaj z poniesieniem przez konsumenta dodatkowych kosztów, przybierających najczęściej postać zastrzeżonych z tego tytułu na rzecz Spółki opłat. W zależności od przewidzianych przez Wartę we wzorcach umowy regulacji określających wzajemne rozliczenia pomiędzy stronami umowy w takich przypadkach, produkty te podzielić należy na następujące kategorie:

1. Produkty, w których w przypadku rozwiązania umowy przez konsumenta zastrzeżone zostało na rzecz Spółki prawo do pobrania opłaty obliczanej w odniesieniu do procentowej wartości wpłaconych składek:

Do tego rodzaju produktów należy zaliczyć m.in. Ubezpieczenie na Życie z ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Aspecta Profit”.

W omawianym przypadku, do dnia 12 lutego 2013 r., we wzorcu umowy dotyczącym tego produktu znajdowały się następujące postanowienia. „Opłata z tytułu całkowitego wykupu jest równa iloczynowi stawki opłaty z tytułu wykupu, określonej w Tabeli Opłat i Minimalnych Wartości, stanowiącej Załącznik nr 1 do ogólnych warunków, uzależnionej od roku polisowego, w którym HDI dokonało wykupu, oraz wysokości składek regularnych niewycofanych do dnia całkowitego wykupu. Wysokość składek regularnych niewycofanych do dnia wykupu całkowitego jest równa sumie składek regularnych zainkasowanych do dnia wykupu pomniejszonych o wartość składek regularnych wycofanych do tego dnia. Zgodnie z treścią ww. Załącznika nr 1 wysokość opłaty z tytułu całkowitego wykupu ubezpieczenia kształtowała się następująco:

Lata polisowe	1 i 2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 i dalsz
---------------	-------	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	------------

													e
Wysokość opłaty	95 %	75 %	65 %	55 %	45 %	35 %	25 %	15 %	5 %	5 %	5 %	5 %	0%

Podobne postanowienia znajdowały się również we wzorcach umowy dotyczących produktów „Mega Ubezpieczenie”, „Mega Bonus” oraz „Mega Posag”. Różniły się one jedynie wysokością przewidzianej stawki z tytułu wykupu. Przykładowo, Załącznik nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Mega Bonus”, przyjął brzmienie, zgodnie z którym wysokość opłaty z tytułu całkowitego wykupu ubezpieczenia kształtowała się następująco:

Lata polisowe	1 i 2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 i dalsze
Wysokość opłaty	95 %	80 %	65 %	55 %	45 %	40 %	35 %	30 %	25 %	20 %	15 %	5 %	0%

2. Produkty, w których w przypadku rozwiązania umowy przez konsumenta lub rezygnacji z ubezpieczenia zastrzeżone zostało na rzecz Spółki prawo do pobrania opłaty obliczanej w odniesieniu do procentowej wartości jednostek uczestnictwa w funduszu kapitałowym, nabytych za ulokowane w nim składki.

Produktem, w którym zastosowano powyższą zasadę ustalania wysokości opłaty likwidacyjnej jest m.in. produkt o nazwie Indywidualne Ubezpieczenie Inwestycyjne „ZŁOTA STRATEGIA”. Zgodnie z postanowieniami wzorca umowy określającego prawa i obowiązki konsumenta zawierającego umowę o powyższy produkt (Ogólne Warunki Ubezpieczenia Indywidualne Ubezpieczenie Inwestycyjny ZŁOTA STRATEGIA), Spółka została upoważniona do pobierania opłat likwidacyjnych zarówno w przypadku, gdy umowa o ubezpieczenie jest umową ze składką jednorazową, jak i w sytuacji, gdy konsument jest zobowiązany do uiszczania składek regularnych. W obu tych przypadkach wartość wykupu równa jest sumie wartości polisy i polisy dodatkowej pomniejszonej m.in. o opłatę likwidacyjną. Wysokość opłaty likwidacyjnej określona została w tabeli opłat stanowiącej załącznik do ogólnych warunków ubezpieczenia w ten sposób, że:

- w przypadku umarzania jednostek uczestnictwa nabywanych za składkę jednorazową wynosi 10 % wartości jednostek uczestnictwa w 1 roku trwania ubezpieczenia oraz 5 % wartości jednostek uczestnictwa w 2 roku trwania ubezpieczenia. W dalszym okresie trwania umowy opłaty nie pobiera się;
- w przypadku umarzania jednostek uczestnictwa nabywanych za składki regularne wynosi ona 0,5% wartości jednostek uczestnictwa podlegających wykupowi, nie mniej niż 15 zł, nie więcej niż 50 zł.

Tym samym w omawianym przypadku zastosowano schemat wyliczenia opłaty związanej z dokonywaniem przez konsumenta wykupu zgromadzonych środków różnicując wysokość stawki opłaty likwidacyjnej nie tylko w oparciu o czas trwania umowy, lecz również o sposób uiszczania składki ubezpieczeniowej.

Podobnym produktem jest „PROFIT PLAN Ubezpieczenie Inwestycyjne”. – regulowany wzorcem umowy o nazwie „Ogólne Warunki Ubezpieczenia PROFIT PLAN PLUS Ubezpieczenie Inwestycyjne” – w przypadku którego, dokonywanie wykupu całkowitego, wiąże się z potrąceniem przez Spółkę opłaty za wykup z wartości wypłacanych środków. Jej wysokość obliczana jest w sposób tożsamy do powyższego produktu (jako iloczyn stawki opłaty i wartości jednostek uczestnictwa, dla których dokonywany jest

wykup), jednakże obowiązuje tylko w pierwszym roku ubezpieczeniowym, liczonym dla dnia złożenia wniosku o wykup. Wysokość przedmiotowej opłaty wynosi nie więcej niż 1 % wartości składki. W tym miejscu zauważyć należy, iż poza zastosowaniem w przypadku omawianego produktu mechanizmu wyliczenia opłaty z tytułu wykupu całkowitego w sposób tożsamy do produktu opisanego powyżej, ukształtowanie postanowień wzorców umowy uniemożliwia konsumentowi weryfikację prawidłowości zastosowania danej stawki opłaty. Tak bowiem, w tabeli opłat wskazano jedynie jej maksymalną wysokość. Jednocześnie we wzorcach umowy opisujących przedmiotowy produkt brak jest regulacji, z których wywieść można jakimi kryteriami posługuje się Spółka określając jej ostateczną wysokość.

W podobny sposób, kwestia pobierania opłat z tytułu wykupu, została również uregulowana w przypadku tych produktów, które są umowami grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Opłata ta została przewidziana w przypadku produktów „Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Panorama Funduszy” oraz „Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Panorama Funduszy PLUS” (w tym drugim przypadku opłata ta przybrała nazwę opłaty dystrybucyjnej za wykup – jednak schemat jej wyliczenia pozostaje ten sam). Także i w tych przypadkach opłata za wykup całkowity została określona jako iloczyn stawki opłaty i wartości jednostek uczestnictwa, dla których dokonywany jest wykup. Stawka opłaty jest równa 5 % w 1 roku obowiązywania umowy i maleje o jeden punkt procentowy w każdym roku, aby w 6 i następnym roku trwania umowy osiągnąć wartość 0%.

Podobnie wysokość opłaty z tytułu wykupu całkowitego została również określona w przypadku produktu Indywidualna Kontynuacja na Warunkach Grupowego Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym. Przedmiotowy produkt należy do produktów ubezpieczeń grupowych, w których konsumenci (pracownicy) występują jako ubezpieczeni, zaś ubezpieczającymi są osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, zawierające umowę grupowego ubezpieczenia na życie. Istnieje tu ponadto możliwość zawarcia przez konsumenta indywidualnej umowy ubezpieczenia (kontynuacja indywidualna) w przypadku wystąpienia przez konsumenta z ubezpieczenia grupowego lub rozwiązania tej umowy. W takim przypadku umowa indywidualnej kontynuacji ubezpieczenia zawierana jest na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia odnoszących się do ubezpieczenia grupowego. Zgodnie z postanowieniami wzorca umowy o nazwie „Załącznik nr 1 do Ogólnych Warunków Grupowego Ubezpieczenia na Życie Związanego z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym (GUF 03)” wykup ubezpieczenia polega na umorzeniu na podstawie wniosku o wykup ubezpieczenia, złożonego przez Ubezpieczonego, wszystkich jednostek zapisanych na indywidualnym rachunku i wypłacie Ubezpieczonemu, po pobraniu opłaty z tytułu wykupu, kwoty odpowiadającej całości tego rachunku ustalonej na dzień wykupu. Zgodnie z Tabelą opłat i składek do Grupowego Ubezpieczenia na życie związanego z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym (GUF03) opłata z tytułu wykupu całkowitego została ustalona na poziomie:

5 % od wysokości kwoty do wypłaty w I roku, licząc od przystąpienia Ubezpieczonego do Ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego;

4 % od wysokości kwoty do wypłaty w II roku, licząc od przystąpienia Ubezpieczonego do Ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego;

3 % od wysokości kwoty do wypłaty w III roku, licząc od przystąpienia Ubezpieczonego do Ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego;

2 % od wysokości kwoty do wypłaty w IV roku, licząc od przystąpienia Ubezpieczonego do Ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego;
1 % od wysokości kwoty do wypłaty w V roku, licząc od przystąpienia Ubezpieczonego do Ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego;
0,5 % od wysokości kwoty do wypłaty w następnych latach, licząc od przystąpienia Ubezpieczonego do Ubezpieczeniowego Funduszu Kapitałowego.

W tożsamy sposób, kwestia pobierania opłat likwidacyjnych przez Spółkę na wypadek dokonywania wykupu przez konsumentów, została określona również w przypadku innych produktów ubezpieczeń grupowych o nazwach: „Indywidualna Kontynuacja Grupowego Ubezpieczenia na Życie EKSTRAKONTYNUACJA”, „Indywidualna Kontynuacja Grupowego Ubezpieczenia na Życie EKSTRAKONTYNUACJA PLUS”, Grupowe Ubezpieczenie na Życie „WARTA EKSTRABIZNES PLUS”, Grupowe Ubezpieczenie na Życie „WARTA EKSTRABIZNES”. Także i tu, w sytuacji, gdy konsument (pracownik) zawrze umowę indywidualną będącą kontynuacją ubezpieczenia grupowego część jego składki może być przekazywana na cele inwestycyjne. Jednocześnie, przy dokonywaniu wykupu w ciągu pierwszych 5 lat trwania dodatkowej umowy ubezpieczenia, licząc od dnia jej zawarcia, ubezpieczyciel pobiera opłatę w wysokości 5% kwoty wykupu lub wypłaty w pierwszym roku, pomniejszaną corocznie o 1%.

Wśród omawianej grupy produktów wyróżnić należy także produkt o nazwie „Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym WiborProfit 2L”. W tym bowiem przypadku wysokość opłaty z tytułu wykupu nie jest odnoszona do okresu, który upłynął od zawarcia umowy ubezpieczenia, lecz jest uzależniona od daty przystąpienia do tego ubezpieczenia przez konsumenta. I tak stawka procentowa opłaty za wykup wynosi:

3,9% dla wniosków złożonych w okresie od 13.05.2013 r. do 11.12.2013 r.
3,1% dla wniosków złożonych w okresie od 13.11.2013 r. do 12.05.2014 r.
2,5% dla wniosków złożonych w okresie od 13.05.2014 r. do 12.11.2014 r.
1,8% dla wniosków złożonych w okresie od 13.11.2014 r. do 14.05.2015 r.

Tożsame rozwiązanie zostało przyjęte w przypadku produktu o nazwie Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym WiborProfit 3L. Różnica pomiędzy powyższymi produktami dotyczy jedynie zastosowania innych stawek procentowych opłaty za wykup oraz odmiennych dat początkowych i końcowych okresów do których stawki te są przyporządkowane.

Ostatnim należącym do tej grupy produktem jest Ubezpieczenie z Funduszem Kapitałowym „MULTIASPEKT.Invest”. Tak jak i w innych przypadkach, tak i tu, na rzecz Spółki została zastrzeżona opłata likwidacyjna pobierana przy wypłacie wartości wykupu. Jej wysokość jest równa iloczynowi wskaźnika opłaty likwidacyjnej oraz wysokości wpłaty wycofanej. Zauważyć należy jednak, że w niniejszym przypadku wysokość wskaźnika opłaty likwidacyjnej, uzależniona jest nie tylko od roku polisowego, w którym Spółka otrzymała dyspozycję dokonania operacji lecz również wariantu umowy ubezpieczenia.

Wartości wskaźnika opłaty likwidacyjnej zdefiniowane są następująco:

	SILVER	GOLD	PLATINUM
1 rok polisowy	3,5%	3,5%	3,5%
2 rok polisowy	3,0%	3,0%	2,5%
3 rok polisowy	2,0%	2,0%	1,5%
4 rok polisowy	1,0%	1,0%	0%

5 i kolejne lata 0% 0% 0%

Jednocześnie jednak wysokość pobieranej opłaty likwidacyjnej uzależniona jest również od wartości „wpłaty wycofanej”, przez którą rozumieć należy kwotę wpłat zrealizowanych, wycofanych zgodnie z postanowieniami § 21 ust. 5 pkt. 2), z zastrzeżeniem, iż w momencie zawarcia umowy ubezpieczenia kwota wpłat wycofanych jest równa zero. Podana definicja wpłaty wycofanej jest nieścisła i niezrozumiała. Wskazywane bowiem postanowienie § 21 ust. 5 pkt 2) wzorca umowy brzmi: „W przypadku, gdy kwota częściowej wartości wykupu jest większa od wzrostu wartości polisy: od kwoty częściowej wartości wykupu, stanowiącej różnicę pomiędzy częściową wartością wykupu oraz wzrostem wartości polisy, jest naliczana opłata likwidacyjna zgodnie z postanowieniami ust. 2 i ust. 3, zaś wartość wpłat wycofanych, o których mowa w § 2 pkt. 27), jest zwiększana o wartość tej różnicy.”

3. Produkty, w których opłata z tytułu wykupu przybiera postać alternatywną: jest określona bądź w odniesieniu do wartości procentowej wpłaconych składek bądź jako suma dwóch rodzajów kosztów: kosztów zawarcia uwzględniających koszty dystrybucji oraz kosztów obsługi procesu wykupu

Taka opłata zastrzeżona została w przypadku produktów „Mega Ubezpieczenie”, „Mega Posag”, „Mega Bonus” oraz „Aspecta.Profit” na skutek zmian wprowadzonych do ogólnych warunków ubezpieczeń regulujących powyższe produkty uchwałami Zarządu Spółki o nr. 16/HDI/2013, 17/HDI/2013, 18/HDI/2013, 19/HDI/2013, 20/HDI/2013 z dnia 22 stycznia 2013 r. We wszystkich tych przypadkach do wzorców umów wprowadzono postanowienia, zgodnie z którymi wysokość pobieranej opłaty z tytułu całkowitego wykupu równa jest sumie poniższych kosztów:

- 1) kosztów zawarcia uwzględniających koszty dystrybucji związane z pozyskaniem klienta przypadających na wykup całkowity,
 - 2) kosztów obsługi procesu wykupu,
- ale nie więcej niż iloczyn stawki opłaty z tytułu wykupu, określonej w Tabeli Opłat i Minimalnych Wartości, stanowiącej załącznik do ogólnych warunków, uzależnionej od roku polisowego, w którym towarzystwo dokonało wykupu, oraz wysokości składek regularnych niewycofanych do dnia całkowitego wykupu.

Wysokość składek regularnych niewycofanych do dnia wykupu całkowitego jest równa sumie składek regularnych zainkasowanych do dnia wykupu, pomniejszonej o sumę składek regularnych wycofanych do dnia wykupu.

Opłata z tytułu całkowitego wykupu, pomniejsza kwotę całkowitego wykupu. Opłata z tytułu częściowego wykupu pomniejsza kwotę częściowego wykupu.

Koszty zawarcia przypadające na wykup całkowity, równe są nierozliczonym kosztom zawarcia sprzed dokonania wykupu całkowitego lub częściowego przemnożonym przez iloraz wartości umarzanych jednostek z tytułu całkowitego albo częściowego wykupu i wartości wszystkich jednostek zapisanych na rachunku przed dokonaniem tego wykupu częściowego albo całkowitego.

Nierozliczone koszty zawarcia, w momencie zawarcia umowy, równe są kosztom zawarcia i wynoszą:

- 183 % składki należnej za pierwszy rok polisy w przypadku produktu Aspecta.Profit,
- 157 % składki należnej za pierwszy rok polisy w przypadku produktu Mega Bonus,
- 126 % składki należnej za pierwszy rok polisy w przypadku produktu Mega Posag,
- 134 % składki należnej za pierwszy rok polisy w przypadku produktu Mega Ubezpieczenie.

W toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygn. akt RWR 4013-3/13/ZK działając jeszcze jako HDI – Gerling Życie S.A. w Warszawie, Spółka wyjaśniła, że powyższe kwoty zostały ustalone w oparciu o dokonaną analizę kosztów faktycznie ponoszonych w ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy 2012 r. Na podstawie przeprowadzonej analizy, biorąc pod uwagę liczbę zawartych umów ubezpieczenia oraz liczbę wypłaconych świadczeń, otrzymano, że dla ubezpieczeń indywidualnych koszty zawarcia umowy (poza kosztami dystrybucji) wynoszą (...) zł na każdą nowo zawartą umowę, a koszty wypłaty świadczeń i obsługi procesu wykupu wynoszą (...) zł na każde wypłacone świadczenie lub wykup.

Do wyliczenia opłaty z tytułu wykupu przyjęto „konserwatywnie” (...) zł jako koszty zawarcia umowy (poza kosztami dystrybucji) oraz (...) zł jako koszty obsługi procesu wykupu.

4. Produkty, w których w przypadku dokonywania przez konsumenta wypowiedzenia umowy wartość wykupu ubezpieczenia została określona w odniesieniu do procentowej wartości wpłaconych składek

Do tego rodzaju produktów zaliczyć należy Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „Tandem”. Zgodnie z postanowieniami wzorca umowy określającymi prawa i obowiązki konsumenta zawierającego umowę o powyższy produkt (Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „TANDEM”) wykup ubezpieczenia polega na umorzeniu na wniosek Ubezpieczającego wszystkich lub niektórych jednostek zapisanych na koncie bądź dodatkowym i wypłacie Ubezpieczającemu wartości wykupu. Wartość wykupu jest równa iloczynowi wskaźnika wykupu określonego w Tabelki Opłat i Minimalnych wartości, stanowiącej załącznik nr 1 do ogólnych warunków ubezpieczenia oraz kwoty odpowiadającej części albo całości wartości konta regularnego bądź dodatkowego ustalonej na dzień wykupu. Zgodnie z ww. załącznikiem Nr 1 do ogólnych warunków ubezpieczenia wskaźniki wykupu dla konta regularnego oraz dodatkowego kształtują się następująco:

Lata polisowe	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i dalsze
Wskaźnik wykupu dla konta regularnego	50%	60%	80%	90%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	100%
Wskaźnik wykupu dla konta dodatkowego	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

W przypadku niniejszego produktu Spółka nie zastrzegła zatem dla siebie uprawnienia do pobrania opłaty likwidacyjnej, jednak sposób ukształtowania wzajemnych praw i obowiązków stron umowy powodował, iż w przypadku dokonywania wykupu całkowitego konsument otrzymywał jedynie część uprzednio wpłaconych składek.

Podobnym produktem jest również produkt należący już do produktów grupowego ubezpieczenia na życie o nazwie „Grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym STER NA PRZYSZŁOŚĆ”. Zgodnie z postanowieniami wzorca

umowy o nazwie Szczególne Warunki Ubezpieczenia Grupowe Ubezpieczenie na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym „STER NA PRZYSZŁOŚĆ” kwota składająca się na Wartość wykupu uwzględnia Współczynnik wykupu. Współczynnik ten pokrywa zaś koszty wdrożenia produktu ubezpieczeniowego, objęcia Ubezpieczonego ochroną ubezpieczeniową w ramach danej umowy Ubezpieczenia, obsługi umowy Ubezpieczenia i zakończenia ochrony ubezpieczeniowej wobec danego Ubezpieczonego przed upływem zadeklarowanego przy przystąpieniu do umowy Ubezpieczenia 10- letniego okresu.

Zgodnie z Tabelą opłat i limitów stosowaną dla powyższego produktu współczynnik wykupu wynosi:

w 1 roku – 15 %

w 2 roku – 40 %

w 3 roku – 58 %

w 4 roku – 69 %

w 5 roku – 76 %

w 6 roku – 80 %

w 7 roku – 83 %

w 8 roku – 90 %

w 9 roku – 95 %

w 10 i każdym następnym roku – 100 %.

Wartość wykupu obliczana jest jako iloczyn współczynnika wykupu i wartości jednostek uczestnictwa z Indywidualnego konta inwestycyjnego Składek regularnych podlegających wykupowi.

Znamiennym jest, iż w przypadku przedmiotowego produktu Spółka upoważniona jest do pobierania w trakcie trwania umowy również innych opłat, a w tym: opłatę operacyjną za bieżącą obsługę ubezpieczenia, opłatę za ryzyko ubezpieczeniowe z tytułu zgonu Ubezpieczonego oraz opłatę za ryzyko ubezpieczeniowe z tytułu zgonu Ubezpieczonego w wyniku Wypadku. Wydaje się wobec tego, iż w przypadku dokonywania przez konsumenta wykupu zgromadzonych środków przed upływem terminu, na jaki umowa była zawarta, rozwiązanie zastosowane przez Spółkę prowadzić może do podwójnego obciążenia konsumenta kosztami związanymi z prowadzeniem tej umowy w ww. zakresie.

Podsumowując powyższe podkreślić trzeba, że opisane produkty oferowane przez Spółkę w obrocie konsumenckim, pomimo zastosowania w nich różnych rozwiązań wzajemnych rozliczeń z tytułu zakończenia umowy indywidualnego lub grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, posiadają jedną cechę wspólną – w takich sytuacjach zastrzeżono na rzecz Spółki prawo do pobrania opłaty, lub też prawo do zastosowania wskaźnika wykupu, co prowadzi do pomniejszenia zgromadzonych przez konsumentów środków, pochodzących z wpłat składek.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż w niniejszej sprawie zachodzi prawdopodobieństwo stosowania przez Wartę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zarówno bowiem zastrzeżenie w umowach z konsumentami w sytuacji dokonywania przez konsumentów wykupu środków pochodzących z uiszczonych składek ubezpieczeniowych i zgromadzonych w ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych, opłat, jak i stosowanie w takim przypadku wartości wykupu polisy, w oparciu o tzw. wskaźnik wykupu, może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, o jakim mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003r, Nr 153, poz. 1503 ze zm.). Zgodnie z treścią powyższego przepisu czynem nieuczciwej konkurencji, jest

działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Pod pojęciem klienta rozumieć należy również konsumenta w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis ten stanowi tzw. klauzulę generalną, odsyłającą do systemu ocen i norm pozaprawnych – dobrych obyczajów. Przez dobre obyczaje rozumieć zaś należy uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etycznie – moralnym. W ocenie Prezesa Urzędu powyżej opisane zachowania Spółki mogą naruszać tak rozumiane dobre obyczaje. Prowadzą one bowiem do obciążenia konsumentów kosztami prowadzenia działalności gospodarczej przez Spółkę, których to kosztów konsument, w sytuacji rozwiązania umowy, nie powinien ponosić. Takie zachowanie może godzić w dobry obyczaj rzetelności kontraktowej oraz zakaz wykorzystywania przez przedsiębiorców posiadanej nad konsumentami przewagi kontraktowej.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w punkcie I i II sentencji postanowienia.

Z uwagi na fakt, iż w aktach sprawy o sygn. RWR 403-18/14/ZK znajdują się informacje mogące stanowić materiał dowodowy w niniejszej sprawie, należało orzec, jak w punkcie III postanowienia.

Na postanowienie niniejsze zażalenie nie przysługuje.

Otrzymuje:
Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie
WARTA S.A w Warszawie
ul. Chmielna 85/87
00-805 Warszawa